

Стаття посвячена проблемам повышения качества подготовки будущих специалистов. Авторы раскрывают особенности формирования готовности к педагогической деятельности у будущих преподавателей. Обсуждаются результаты применения различных педагогических технологий в профессиональной подготовке магистрантов специальности «Педагогика высшей школы».

Ключевые слова: преподавательская деятельность; обучение; научно-исследовательская компетентность; магистрант; педагог высшей школы; психолого-педагогическая подготовка; педагогические технологии, технический университет.

Ignatyuk O., Shahova G.

**PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES DURING FORMATION
RESEARCH COMPETENCE UNDERGRADUATES SPECIALTY
"PEDAGOGY OF HIGHER EDUCATION" BASED
MULTIDISCIPLINARY RELATIONSHIPS**

The article is devoted to investigate the improvement of quality of training of future specialists. The authors reveal the features of formation of readiness for pedagogical activity at the future teachers. The results of the use of different pedagogical technologies in training undergraduates specialty "Pedagogy of Higher Education" are discussed.

Keywords: teaching activities; the study; research competence; master's degree; teacher of high school; psychological and pedagogical training; educational technology, Technical University.

Стаття надійшла до редакції 03.04.2015 р.

УДК 378.015.3 : 005.32

*Кадемія М. Ю.
м. Вінниця, Україна
Дідух Л. І.,
м. Львів, Україна*

**ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ**

Формування пізнавальної мотивації є ключовою проблемою в освітній діяльності, оскільки від неї в більшості залежать результати навчання. Нині зовнішні мотиви домінують в освітній діяльності студентів, що є характерним за відсутності внутрішніх мотивів навчання.

Проблемою сьогодення є деформація пізнавального інтересу

студентів, що є причиною низької мотивації до навчання. В умовах зростання вимог до фахівця з боку ринку праці, роботодавців загострюється проблема формування загальних і професійних компетенцій. Тому і набуває особливого значення проблема мотивації навчальної діяльності.

Мотиви, цілі, потреби визначають рівень зацікавленості студентів у набутті професійних компетенцій, а також мотивацію досягнення, ресурс успіху, бажання якісного виконання власної роботи, впевненість у собі, оптимізм. Тому мотивація діяльності студента – перша, головна задача педагога, без розв'язання якої неможливо вести мову щодо формування компетентного фахівця.

Мотивацію навчання досліджували: П. Анохін, О. Леонтєв, А. Маркова, Є. Ільїн, І. Сімонова, П. Якобсон та ін.. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців: В. Болотов, В. Серіков, І. Зимняя, А. Хугорський, О. Вербицький, М. Данілов, О. Федоров, М. Махмутов. Вони досліджували різні засоби впливу педагога на розвиток мотивації та потреб студентів. Проте, проблема формування мотивації навчальної діяльності студентів залишається недостатньо дослідженою, хоча і надзвичайно важливою й актуальною.

Метою статті є розгляд особливостей формування мотиваційної компетентності студентів у процесі проектної діяльності під час навчання у ВНЗ.

Пошук шляхів підготовки конкурентоздатних фахівців дозволяє стверджувати, що нині важливо дати не тільки суму знань, а й розкрити здібності та можливості студентів щодо оволодіння обраною спеціальністю, навчити гнучкому підходу до розв'язання проблеми.

Більшість педагогів вважають, що результативність навчання студентів залежить значною мірою від мотивації як однієї з умов засвоєння знань, одержання вмінь та навичок, що лежать в основі формування компетенцій.

Розглянемо основні поняття.

Мотив – (франц. *motif*, від лат. *moveo* – рухаю) – спонукальна причина дій і вчинків людини (те, що спонукає до дії). Основою мотиву діяльності людини є її різноманітні потреби. Внаслідок усвідомлення і переживання потреб первинних (природних) і вторинних (матеріальних і духовних) у людин виникають певні спонуки до дії, завдяки яким ці потреби задовольняються [1, с. 214].

Мотивація – система мотивів або стимулів, що спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки [1, с. 217].

Мотиви бувають зовнішні і внутрішні. Важливим є створення

освітнього середовища, а за умови використання ІКТ – це ІОС (інформаційно-освітнє середовище), що має мотивувати студента на пошук і одержання знань, умінь і навичок. Мотивованою має бути будь-яка діяльність студентів, з будь-якого предмету і вид діяльності. Без позитивної мотивації до діяльності неможливо формувати компетентного фахівця.

Основними задачами, проблемами, що висуваються перед педагогами, щодо мотивації діяльності з вивчення, повторення, закріплення, систематизації знань і вмінь, або яким чином мотивувати розвиток навичок, пошук ідей і рішень та шляхів їхньої реалізації та ін.

Розглядаючи навчальну діяльність студентів можна виокремити внутрішні мотиви по відношенню цієї діяльності (інтерес до змісту предмета, до характеру розумової діяльності, відповідність дисципліни, що вивчається до навчальної діяльності).

У літературі описано багато шляхів мотивації студентів, розглянемо один із них – це метод проектів – Веб-квест, що використовується в навчальному процесі та сприяє мотивації навчальної діяльності студентів.

Веб-квест у педагогіці – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернет [2, с. 217].

Відповідно до алгоритму створення і виконання Веб-квесту на перший план висувається проблема, що передбачає творче оволодіння знаннями, навичками і вміннями:

- розвиток розумових здібностей;
- засвоєння способів самостійної діяльності.

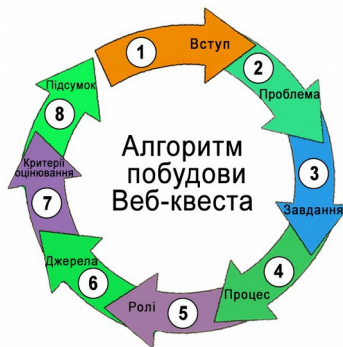

Рис. 1. Алгоритм побудови Веб-квеста

Робота над Веб-квестом, в свою чергу, потребує розв'язання проблеми в процесі групової роботи, направляючи роботу студентів у потрібне русло.

Така робота передбачає нестандартну форму проведення занять, під час яких до навчальної діяльності долучається вся аудиторія студентів. Під час процесі відбувається стимулювання навчальної діяльності, інтересу до вивчення предмету, реакції з боку студентів. У процесі розв'язання поставлених завдань відбувається засвоєння знань, умінь і навичок за допомогою особистісного досвіду, підтримка високого рівня пізнавального інтересу, залучення власного життєвого досвіду, знань. Під час представлення власного розв'язку завдання студенти здійснюють самооцінку навчальної діяльності на підставі критеріїв оцінювання досягнень окремих студентів, також і групи студентів. У процесі обговорення розв'язків завдань відбувається аналіз з подальшою корекцією і контролю за власною діяльністю.

Якщо завдання носять виробничий характер, в процесі їх розв'язання засвоюються способи професійної діяльності, формування відповідальності, обов'язковості, самостійності, застосування одержаних професійних знань у повсякденному житті і виробничих ситуаціях.

Для прикладу наведемо Веб-квест, який виконують курсанти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності в процесі підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби на тему: «Рятувальні автомобілі і обладнання» під час вивчення англійської мови за професійним спілкуванням.

Web-Quest

Rescue vehicles and equipment

Introduction	Task	Procedure	Links	Evaluation	Conclusion	Author
--------------	------	-----------	-------	------------	------------	--------

Procedure
Fire fighting equipment

1. What does the word "equipment" mean?
2. What are the basic tools that are used by fire fighter?
3. What do we know about Personal Protective Equipment (PPE)?
4. Benefits in using firefighting equipment?
5. Should the fire fighter train to use each piece of firefighting equipment?
6. Give the short glossary of fire fighting equipment.

Links:
http://www.ehow.com/facts_7307550_firefighting-equipment-information.html

Рис. 2. Головна Веб-сторінка Веб-квеста

Під час виконання цього Веб-квесту студенти мають можливість ознайомитись з правилами роботи рятувальних машин у надзвичайних ситуаціях англійською мовою, їхнього використання під час певних труднощів та проблем.

Отже, курсанти та студенти під час вивчення англійської мови професійним спрямуванням засвоюють:

- призначення, будову, технічні характеристики аварійно-рятувальної, інженерної та протипожежної техніки, особливості її компонування та застосування;
- роботу основних вузлів і агрегатів аварійно-рятувальної, інженерної та протипожежної техніки;
- роботу протипожежного та аварійно-рятувального обладнання;
- порядок експлуатації пожежних, аварійно-рятувальних, спеціальних автомобілів, інженерної техніки та обладнання;
- характеристики та особливості роботи з технічними засобами спеціальної обробки;
- порядок ведення технічного нагляд за правильною експлуатацією та технічним станом аварійно-рятувальної, інженерної та протипожежної техніки;

- характеристики та особливості роботи з рятувальними приладною та засоби пошуку людей;
- характеристики та особливості застосування бурових установок, фільтрувальних станцій, пересувних електро- та компресорних станцій; компонування аварійно-рятувальних автомобілів.

Отже, в навчальному процесі потреби і мотиви формуються на кожному занятті, якщо викладачем використовуються різні методи, форми і засоби навчання, що сприяють розвитку творчого мислення, а також активізації діяльності студентів.

Мотивація діяльності студентів на основі необхідної потреби – завдання викладача, розв'язання якого неможливо вирішити ніякими іншими, крім педагогічних знань.

Формування мотиваційної компетентності студента забезпечує підвищення якості навчання та професійної компетентності.

Мотиваційна компетентність – універсальна складова мотиваційного компоненту, що виражається в сформованості позитивного емоційного ставлення до процесу учіння і пізнання, усвідомлення мети навчання, в бажанні підвищення власного освітнього рівня, прояву інтересу до навчання; специфічна складова включає мотивацію студентів до підвищення їхнього освітнього рівня з конкретних предметів.

Показник мотиваційного компоненту – стійкість і спрямованість мотивації, вміння ставити мету (мікромету) власної діяльності та реалізувати приймати її; вміння обирати індивідуальну, власну освітню траєкторію; сформованість потреби в самоосвіті.

Якщо студент добре обізнаний у тому, яку спеціальність він обрав, вважає її перспективною, то це й буде стимулювати його до навчання.

Прикладами такої діяльності з педагогічних спеціальностей можуть бути виконання Веб-квестів можуть бути виконання Веб-квестів за темами: «Інтерактивні технології навчання», «Народна пісня – джерело натхненням Лентовича», «Евристична технологія навчання», «Я обираю здоровий спосіб життя», «Свята в Німеччині», «Соціальний захист студентської молоді в Україні», «ІКТ у сучасному навчанні школярів: позитивне і негативне» та ін. щодо підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби з ДС НС України за темами: «Сутність і значення спілкування у професійній діяльності рятувальників», «Первинні засоби пожежогашіння», «Вогнегасники», «Рятувальні машини та обладнання», «Горіння та способи і методи припинення горіння» та ін. Виконання вище перерахованих проєктів, їхнє виконання сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця та відповідних компетенцій.

Ми дотримувалися визначення поняття «компетенція» А. Хуторського: «Сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що задаються відносно певного кола предметів і процесів, котрі необхідні для якісної продуктивної діяльності щодо відношення до них [5, с. 115] та відповідне визначення компетентності – володіння відповідною компетенцією, сукупністю особистісних якостей студентів, зумовлених досвідом його діяльності в певній соціальній особистісно-значимій сфері [5, с. 115].

Отже, важливою умовою формування мотиваційної компетентності є використання в процесі навчання: переконань студентів, зацікавленості та підвищення інтересу до навчання, сприяння та підтримки інтересів студентів до професійної діяльності, а тому важливим є розроблення системи засобів і методів розвитку професійної мотивації, в першу чергу, – мотиваційної компетентності в процесі навчання у ВНЗ. Особливого значення у формуванні мотиваційної компетентності у ВНЗ є використання проектного методу навчання, що стимулює інтерес студентів до певних, реально існуючих проблем, пошуку самостійних рішень. Технологія проектного навчання має високий внутрішній потенціал, оскільки студенти навчаються не тільки одержувати професійно значимі знання в готовому вигляді, а й набувати їх самостійно, готує їх до майбутньої професійної діяльності, формуючи мотиваційну компетентність.

Формування мотиваційної компетентності на основі використання методу проєктів є ефективним, але потребує створення системи формування мотиваційної компетентності в процесі вивчення різних дисциплін у ВНЗ з використанням як традиційних, так і інноваційних технологій навчання.

Список літератури: 1. Гончаренко Семен. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 376 с. 2. Гуревич Р. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко : за ред. Гуревича Р. С. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – 348 с. 3. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результатат образования. 4. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – Спб. : Изд-во «Питер», 2000. – 324 с. 5. Панина Т. С. Современные способы активизации обучения : уч. пос. / Т. С. Панина, Л. Н. Вавилова ; под. ред. Т. С. Паниной. – 4-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 176 с. 6. Хуторской А. В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения / А. В. Хуторской. – Спб. : Питер, 2004. – 541 с.

Bibliography (transliterated): 1. Goncharenko Semen. Ukraïns'kij pedagogichnij slovník / Semen Goncharenko. – Kiïv : Libid', 1997. – 376 s. 2.

Gurevich R. S. Informacijni tehnologiiï navchannja: innovacijnij pidhid : navchal'nij posibnik / R. S. Gurevich, M. Ju. Kademija, L. S. Shevchenko : za red. Gurevicha R. S. – Vinnicja : TOV firma «Planer», 2012. – 348 s. 3.

Zimnjaja I. A. Ključeveje kompetencii – novaja paradigma rezul'tatat obrazovanija. – Rezhim dostupa : Oshibka! Nedopustimyj ob#ekt giperssylki. 4. P'in E. P. Motivacija i motivy / E. P. P'in. – Spb. : Izd-vo «Piter», 2000. – 324 s. 5. Panina T. S. Sovremennye sposoby aktivizacii obuchenija : uch. pos. / T. S. Panina, L. N. Vavilova ; pod. red. T. S. Paninoj. – 4-e izd., ster. – M. : Izdatel'skij centr «Akademija», 2008. – 176 s. 6.

Hutorskoj A. V. Praktikum po didaktike i sovremennym metodikam obuchenija / A. V. Hutorskoj. – Spb. : Piter, 2004. – 541 s.

Кадемія М. Ю., Дідух Л. І.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті розглядається особливість формування мотиваційної компетентності студентів ВНЗ у процесі використання методу проєктів, ІКТ та їхньої інтеграції у здійсненні Веб-квестів під час вивчення професійно спрямованих дисциплін, а також підвищення конкурентоздатності майбутніх фахівців на ринку праці, можливостей роботи їх у ІОС, що сприятиме мотивації їхньої діяльності протягом усього життя.

Ключові слова: Веб-квест, компетентність, компетенція, мотив, метод проєктів, мотивація, мотиваційна компетентність.

Кадемія М. Е., Дідух Л. І.

ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ

В статье рассматривается особенность формирования мотивационной компетентности студентов ВУЗа в процессе использования метода проектов, ИКТ и их интеграции в проведение Веб-

квестов во время изучения профессионально направленных дисциплин, а также повышение конкурентоспособности будущих специалистов на рынке труда, возможностей работы их в ИОС, что будет способствовать мотивации их деятельности в течение всей жизни.

Ключевые слова: Веб-квест, компетентность, компетенция, мотив, метод проектов, мотивация, мотивационная компетентность.

Kademiya M., Didukh L.

FORMATION OF MOTIVATIONAL COMPETENCE OF STUDENTS

The article discusses the features of formation of motivational competence of students of the university in the use of project-based, ICT and their integration into the conduct Web quests during the study professionally designed courses, as well as improving the competitiveness of future professionals in the labor market, their job opportunities in the ITS, which will help motivation of their activities throughout their lives.

Keywords: Web Quest, competence, competence, motive, method of projects, motivation, motivational competence.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2015

УДК 378.147:504

*М. М. Козуля,
м. Харків, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА У ПОБУДОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Актуальність. Людський інтелект формується на ґрунті людських здібностей та задатків, що здійснюється у площині традиційної (класичної) формувальної педагогіки, яка реалізує лінійний процес послідовного формування певних структур мозку людини. Звернення до інтелектуального процесу у навчанні передбачає врахування когнітивної складової, визначеної послідовністю «сприйняття → уявлення → пізнання → розуміння → пояснення», що можна розглядати як окремі операції загальної технології викладання чи подання інформації суб'єкту. Набуття знань визначається зміною стану суб'єкта навчання. Ці зміни виявляють діалектичну схему розвитку, що уявляється у вигляді універсальної філософської моделі, елементами якої є людина і світ (внутрішнє і